ELM ROHSS,
O. Berlin,
till Luleå den 1, 11
4 f. m. och vänder
25 kl. 12 midd.
T. Backteman.

ch med Septem-
s början.
LLIVARA,
J. Steuer,
Grubban, anlöpande
r, hvarje Tisdag och
återvänder samma
ara Aktiebolag.

DENSFORS
ill Heden Tisdagar,
gar kl. 6 f. m. samt
ar kl. 2 e. m.
nde göres ½ timmes
ara Aktiebolag.

e afgångstider
Sept.)
AROS
bäcken och Grubban
dagar kl. 8 f. m.
Grubban samma da-

TURIST
ll Heden Måndagar,
dagar kl. 6 f. m.
Heden samma dagar

GUSTAF
fors till Storbacken
m.
Storbacken kl. 3 e. m.

ritningar.
få byggnadsritningar
att de ej behöfva om-
nas uppförande, vände

ning tages för ritnin-
nnden ej godkänner.
Erik Hjelm.

CTORIA,
IOLM,
edjegatan 14.
lda, centralt belägna,
Gustaf Adolfs torg),
tbelagda rum billigt
ser.
rna finnas.
y Södergren.

r å
r och Sigiller
s uti
uppershandel.

Från hushållningssällskapets sommarmöte i Neder-Kalix.

Besöket på Grytnäs.

Efter middagens intagande å gästgifwaregården i kyrkostaden inbjödos mötesdeltagarne af grosshandlaren J. A. Bergman att göra ett besök å Grytnäs egendom för att bese bland annat den *nyuppförda*, storartade ladugården derstädes samt de widsträckta mossodlingarne å egendomen. Inbjudningen antogs af ett stort antal, och den lille ångaren Allswinn, som uppehåller förbindelsen mellan kyrkostaden och Nordanskär, förde sällskapet öfwer elfwen till Grytnäs brygga. Härifrån tågade sällskapet med musik i spetsen upp till den ståtliga, natursköna herrgården, hwars wälbyggda corps de logis är omgifwet af wackra och konstrika trädgårds- och blomsteranläggningar. Från en springbrunn uppkastades klara wattenstrålar, som sedan nedföllo i bassinen i form af ett mot solen glittrande regn.

Den nya ladugården derstädes saknar utan gensägelse motstycke i öfre Norrland, hwad soliditet, beqwämlighet och tidsenliga anordningar i allmänhet beträffa. Ladugården, uppförd af granit i wäldiga dimensioner — wi äro dock ej i tillfälle att angifwa dem — rymmer 60 kor. För utfordring och wattning m. m. äro de tidsenligaste och beqwämaste anordningar widtagna. En särskild dyrbar och omsorgsfullt inrättad wattenledning är införd i ladugården och hemtar sitt watten från ett uppfordringswerk ett stycke från den samma. Wattenhoarne äro af glaseradt, eldfast tegelgods från Höganäs. Med ett ord: det är en mönsterladugård af första rang.

Från ladugården begåfwo sig de besökande till mejeriet på platsen och fingo der smaka den delikata ost, som tillwerkats i detsamma och i stora qwantiteter fans upplagd. Äfwen mejeriet hade wattenledning och war i öfrigt inredt efter nutidens fordringar.

Derefter bar det af till de stora odlingslägenheterna. Det war oerhörda sträckor som eröfrats från sjö och osunda, ofruktbara sumptrakter till skördebärande tegar och åkerfält. Genom den långsträckta, nästan hästskoformiga nyodlingen ledde en hufwudwäg med djupa och breda, kanal-liknande diken å ömse sidor. Winkelrätt mot dessa gingo tätt, tätt stora twärdiken. En oerhörd mängd broar hade måst byggas från wägen i midten öfwer hufwudkanalerna till hwar och en af de särskilda tegarne. — Allt wittnade om mycket arbete, stora kostnader och insigtsfull ledning af det hela.

* *
*

Å en wacker kulle ett stycke från gården står en tilltalande minneswård, rest af nuwarande egaren till Grytnäs och wittnande om hängifwen sonlig kärlek. Minneswården består af ett synnerligen wackert granitblock om 10 a 12 fots höjd och är omgifwen af en stensättning af tuktade och huggna stenar, som kunna tjenstgöra som beqwäma säten. Wid ingången läses å en liggande häll de tänkwärda orden: Memento mori (tänk på döden). Sjelfwa minneswården bär följande inskrift:

Öfwerst i en ormslinga:
"Åt minnet af Joh. Bergman Olsson och Henrika Deutsch".

Till wenster:
"Han i omdöme, klarhet, grundsatser och styrka, flärdfri, vänfast och varmhjertad bevarar arfvet af manlig dygd."

Till höger:
"Hon trodde af hjertat, älskade i gerning, gick till Gud. Göm bilden af moderlig kärlek."

Underst:
I tacksam hugkomst restes stenen midsommarstid 1884."

Nordanskär, der ångaren ämnade göra en timmes uppehåll. Luften war klar och himlen nästan molnfri, men blåsten, som redan på morgonen war mycket frisk, tilltog mer och mer i styrka. Efter en timmes färd landade sällskapet å Nordanskär.

Wistelsen på Nordanskär blef i följd af den starka stormen längre än ämnadt war. Afresan uppsköts först till kl. 4 e. m., derefter till kl. 6 och slutligen till kl. 1 på natten. Missräkningen i att ej komma hem på utsatt tid ersattes emellertid i rikligt mått af nöjet att få noga bese denna naturssköna plats och taga kännedom om den med sådan smak, insigt och kostnad anlagda badanstalten.

På en något upphöjd plats straxt ofwanför landningsbryggan, som ligger i en för hafswindar fullkomligt lugn wik, reser sig det lilla wackra kapellet, af hwilket förut i denna tidning lemnats en beskrifning. Ett stycke derifrån är läkarebostaden uppförd. Fortsättes den slingrande wägen kommer man till badhuset, uppfördt i twå wåningar och försedt med tidsenliga och beqwäma anordningar. Hotellet, likaledes uppfördt i twå wåningar, är fullt färdigt och upptaget af badgäster, bland hwilka märktes landshöfding Berg med familj. Deremot står societetshuset, som lofwar att blifwa någonting utomordentligt i sitt slag, ännu under byggnad. Här och der på det långsträckta, bugtiga skäret äro uppförda wackra willor — större och mindre, men alla smakfulla och beqwäma.

Då badanstalten blir fullt färdig hoppas wi bli i tillfälle att lemna en utförligare beskrifning af densamma. Så mycket kan sägas, att ingenting har sparats i kostnader och ingenting bristat i insigtsfull planläggning och ledning wid utförandet af den storartade anläggningen.

Få personer hafwa med blicken uteslutande fäst på det allmänna bästa och gagnandet af sin fosterbygd werkat ett så oegennyttigt werk som grosshandlaren J. A. Bergman, och den minneswård, han här och annorstädes i sin hembygd rest sig, skall, då en gång hans rastlöst werkande ande går till hwila, länge förwara honom i kärt minne i nordanbygd.

* *
*

Under dagens lopp besöktes Nodanskär af den ena skaran efter den andra. Ångaren Allswinn gjorde flera turer mellan kyrkostaden och Nordanskär, dit äfwen ångaren Santhos anlände fram på dagen med Haparandaborna, hwilka dock trots blåsten snart begåfwa sig i wäg hem.

Hemfärden

till Luleå skedde mellan kl. 1 och 2 på natten. Det hade lugnat något, men sjön gick ännu hög, så att en och annan beswärades af sjösjuka om bord å Gelliwara. Kl. omkring 9 på måndagsmorgonen anlände Luleåborna hit igen, wisserligen något sömniga, ty det war trångt om liggplatserna om bord, men dock wid friskt mod och med angenämt minne af Kalixfärden.

Norrbotten.

Luleå.

Luleå stadsplan

har nu sent omsider anländt hit, faststäld af k. m:t i enlighet med det af stadsfullmäktige godkända förslaget med några tillägg.

Dessa tillägg bestå, som nedan synes, dels deruti att gator och esplanader i allmänhet gjorts några tum bredare, endast för att bredden skulle kunna uttryckas i jemna metermått, dels deruti att ytterligare twå twäresplanader bestämts, i den mån staden får råd att utlägga dem, nemligen en åt Rådhusgatan och en å Smedjegatan.

Sedan k. m:t på ansö
G. Nilsson tjenstledighet
och A. B. Lönnegren för
kapitlet för uppehålland
tjenster under läsåret för
daterna A. G. L. San
stedt.
Likaledes har domkapi
kandidaten D. A. Nystr
efter adj. A J. Häggma
fattningen och magister
likaledes lediga musiklär
tjenster hinna af ordinar

— **Hrr stadsfullm**
utsatta sammanträde m
endast 15 fullmäktige n
det fordras, som bekant,
skola wara fulltalige.
Sammanträdet hålles
10 f. m.

— **Strejken wid**
stiania meddelas den 24
kommandot i Trondhjem
mentet sändt order att h
i beredskap för att genas
ten för upprätthållande
de strejkande.
— Strejken upphörde
tonen, då förlikning up
tarne och arbetsgifwarne,
flere medgifwanden, deri
dagaflöningen till 2 kr.
upptogs följande dag öfw

— **Biskopswalet.**
kontrakt ha följande pers
sta röstetalen:
professor Johansson .
kontraktsprosten Brandel
lektor Ullman . . .
lektor Widén . . .
biskop v. Scheele . .
professor Rudin . .
domprosten Charlewille
professor Sundelin .
fil. d:r af Wirién .
f. d. statsrådet Hammars
Utgången i Södra
och Hernösands konsistori

— **Dispens.** K. m
randen H. Buchts, af
sand tillstyrkta ansökni
från akademiska examin
kapitel aflägga presteram
prestembetet med tjenstgö
fordringsrätt inom Her
talande församlingar.

— **Gästgifweriet i**
tages från och med i dag
Selets bruk K. A. Hass
byte af gästgifware skall
med glädje af alla dem
Gästgifweriet inrymme
lokalen, men skall snart
större, ändamålsenlig ny

— ***Om tillstånd ti***
ett timmermagasin
Luleå stads hamnområde
gren anhållit, och har lot
bewiljat honom den sökta

— **Studenthem för**
ner. Ett upprop — u
framstående nykterhetswän
af wårt land och hwari
herden O. A. Wester i
ordförande för 1887 års b
har i dessa dagar utsän
afser att insamla medel
ett nytt studenthem i Ups
idkare af hwilket special
men kommer tillträde en

D
den 29 Au-
, Skellefteå,
n.
är bestämd

VERIGE
paranda den
. anlöpande
fteå, Åbyn,
sker den 6

Å
paranda den
, anlöpande
efteå, Kåge,
är bestämd
f. m.

ELIN
randa den 8
pande Sunds-
Piteå, Luleå,
är bestämd
8 f. m.

EÅ
randa den 11
pande Sunds-
efteå, Byske,
t sker den 3
anlöpas på
södergående.
Backteman.

LSTEDT,
an,
leå den 5, 15
nlöpande van-
Luleå den 9,

RÖHSS,
lin,
leå den 1, 11
m. och vänder
12 midd.
Backteman.

ed Septem-
rjan.
IVARA,
teuer,
bban, anlöpande

Rösträttsfrågan.

Ett rösträttsmöte hölls i Linköping den 19 augusti och war besökt af omkring 3,000 personer. Mötet, som war anordnadt af Östergötlands rösträttsförening, hwilken räknar 7,000 medlemmar, uttalade sig för **allmän rösträtt.** Kyrkoherden Nymansson war tillstädes och höll ett föredrag, som slog mycket an och helsades med lifliga bifallsyttringar. Han häfdade den allmänna rösträttens kristliga och menskliga berättigande. "Ser icke hwar och en på sitt eget bästa utan hwar och en på de andras (allas) bästa" kan man säga war grunddraget i detta föredrag. Denna grundsats ur bibeln blefwe tywärr allt för ofta förbisedd, och de rike begagnade isynnerhet de mindre lyckligt lottade såsom medel till att samla rikedomar, njutningar, pris och ära åt sig sjelfwa. Man måste enligt den kristliga sedelagen erkänna ett allmänt broderskap och derföre arbeta för ett bättre samlif i de menskliga gemensamheterna.

Den reaktionära pressen har ej försummat att söka håna och förlöjliga mötet, synnerligast för kyrkoherden Nymanssons uppträdande och det bifall han rönte; men utan att tillskrifwa dylika möten allt för stor betydelse, måste man dock aktgifwa på dem såsom tidens tecken. Om än bäcken är aldrig så liten, duger det ej att i längden uppdämma honom, han måste afledas, om han ej skall framkalla öfwerswämning.

Den styrka, som nu rycker fram för att göra sina menskliga och medborgerliga rättigheter gällande, är ingalunda så liten att man kan förbise densamma. Twärtom skall hon snart mera synbart framträda äfwen i wåra nordliga landamären, och den dag närmar sig med stora steg, då rösträttsfrågan måste afgöras i en friare rigtning.

Allt framåtskridande måste ske successivt, allt nytt och alla reformer wara grundade på det gamla bepröfwade; derför instämma wi med dem, som yrka på streckets sänkande, ej dess omedelbara borttagande. Man har under flera år fört en tålig kamp för streckets sänkning till 400 kr.; denna siffra har sedan hos de moderade, i följd af existensminimums ökande till 450 kr., höjts till 500 kr., emedan man welat affordra den röstberättigade åtminstone någon direkt skatt till stat och kommun. För wår del ställa wi oss i de senares led. Men äfwen de blygsammaste anspråk hafwa tid efter annan gäckats och trots flitigt motionerande i riksdagen har man ej kommit ur fläcken. Derför antaga nu också fordringarne större dimensioner, såsom man finner af mötet i Linköping, som yrkade på **allmän rösträtt** eller streckets **borttagande.** Att begära litet har icke lyckats; nu begär man steget fullt ut på en gång eller rösträtt för en hwar, som sig sjelf försörjer. Måtte man alltså nu wakna på det håll, der motståndet göres, och noga öfwerwäga hwad tidsandan bär i skölden, innan stormen wäxer ut. Måtte nästa riksdag inse nödwändigheten af ett möte på halfwa wägen — rösträtt för en hwar som är upptaxerad för 500 kronors årlig inkomst.

Från hushållningssällskapets sommarmöte i Neder-Kalix.

Besöket på Grytnäs.

Efter middagens intagande å gästgifwaregården i kyrkostaden inbjödos mötesdeltagarne af großhandlaren J. A. Bergman att göra ett besök å Grytnäs egendom för att bese bland annat den nyuppförda, storartade ladugården derstädes samt de widsträckta moßodlingarne å egendomen. Inbjudningen antogs af ett stort antal, och den lille ångaren Allswinn, som uppehåller förbindelsen mellan kyrkostaden och Nordanskär, förde sällskapet öfwer elfwen till Grytnäs brygga. Här-

Den stora stenen är utsprängd och hemtad från Stråkanäs, 3/4 mil från den plats, der han nu står rest. Det lär ha fordrats 100 man och många häskar för att forsla honom dit.

* * *

Ett stycke från nämnda minneswård, närmare elfwen, ligger en liten bergshöjd med ett på långt afstånd synligt utsigtstorn. Trakten deromkring är som en park, med uppröjda gångar, wackra gräsmattor, täcka kullar och skuggiga löfträd. Men här finnes också mycket annat, som fängslar besökarens uppmärksamhet. Redan wid ingången till detta område står en hwalfbåge öfwer wägen, och å denna båge läses i gyllene skrift: "**Balders hage**". Något längre fram i lunden påträffar man ett litet wackert öppet tempel med 8 pelare, som uppbära kupolen (taket); det är "**Nannas tempel**". Straxt bredwid är en cirkelformig stensättning. Fortsätter man wägen uppför höjden fram till utsigtstornet och ser deß wimpel utbreda sig för winden, kan man å densamma läsa namnet "**Breidablik**", så heter platsen. Af kärlek till fädrens minnen och af beundran för deras hugstora bedrifter synes anläggaren af "Balders hage" här ha welat gifwa uttryck åt de sköna bilderna i den fornnordiska sagodikten.

Breidablick ligger på den s. k. Grytnäshällan. Från utsigtstornet, som är uppfördt i flere afsatser och ter sig synnerligen wackert från alla sidor, har man en den härligaste utsigt öfwer Kalix elfdal och omnejden samt utåt skärgården. 43 trappsteg leda upp till deß öfwersta afsats, men det lönar werkligen mödan att stiga uppför dem. I norr utbrder sig Kalix bördiga elfdal, genom hwilken Kalix-elfwen slingrar sig fram mellan leende stränder. Man ser åt detta håll byarne Rolfs, Innanbäcken, Gammelgården, Björknäs och widare sjelfwa kyrkostaden. Något längre bort höjer sig Raggdynan, ett berg hwarifrån midnattssolen synes. Åt öster och söder wisa sig Fridhem, Waßberg (Wassen), Skogshyddan (tullplatsen), Näsby, konsul Sällströms egendom, Brewiken, Stora fisket, Waller, Filipsborg, Johannesberg och Landet m. fl. byar och gårdar. Widare har man utsigt öfwer inloppet till Kalix-elfwen samt deß otaliga holmar och skär.

* *

Efter att hafwa beskådat all denna härlighet samlades de ännu qwarwarande af sällskapet och begåfwo sig i wäg mellan bördiga, nyslagna ängar och åkerfält ned till färjstället för att komma öfwer elfwen till kyrkostaden igen. Äfwen nu skedde tåget under musik af en sextett af friwilliga från kyrkostaden. Såsom en egendomlighet förtjenar omnämnas att musikanterna, som gjorde sin sak utmärkt bra, utgjordes af icke mindre än 5 skomakare, den sjette war smed.

Kl. 9 på aftonen befann sig sällskapet åter i kyrkostaden.

På Nordanskär.

Kl. 11 på söndagsförmiddagen lade ångaren Gelliwara ut från kyrkostaden med Luleåborna samt ett stort antal Kalixbor, som skulle ut till Nordanskär, der ångaren ämnade göra en timmes uppehåll. Luften war klar och himlen nästan molnfri, men blåsten, som redan på morgonen war mycket frisk, tilltog mer och mer i styrka. Efter en timmes färd landade sällskapet å Nordanskär.

Wistelsen på Nordanskär blef i följd af den starka stormen längre än ämnadt war. Afresan uppsköts först till kl. 4 e. m., derefter till kl. 6 och slutligen till kl. 1 på natten. Missräkningen i att ej komma hem på utsatt tid ersattes emellertid i rikligt mått af nöjet att få noga bese denna natursköna plats och taga kännedom om den med sådan smak, insigt och kostnad anlagda badanstalten.

På en något upphöjd plats straxt ofwanför … ligger i en för hafswin-

K. m:ts utslag öfwer förslaget ti
och de olika menningar, som wid är
beredande gång gjort sig gällande, in
befhde i går och är af följande lydel
"Wid underdånig föredragning h
Wi, hwad först angår de underdånig
funnit desamma icke werka ändring
werklagade utslag.
Widkommande ärendet i öfrigt haf
nit godt, **dels** utan afseende å hwa
och Sundström emot stadfästelse af de
planen för ny reglering af staden Lu
fastställa samma plan sådan den finn
gjord å den af stadsingeniören
warande år upprättade karta med
att i stället för de åren 1877 och 1
fastställda regleringsplaner lända till
wid werkställighet i den mån sådan
närmande af någons lagliga rätt
med iakttagande **ej mindre** att,
såwäl öfwerintendentsembetet som
lämpligt är att, förutom de af stadsfull
tade esplanader, framdeles jemwäl å
och Smedjegatan esplanader anordna
båda gator skola utläggas till esp
minst 80,8 fots bredd, i den mån st
siela ställning medgifwer; **än äfw**
bredden af nya eller utwidgade gato
nen beräknats till 80, 60 eller 40
mått skola ändras till 80,8, 60,6, 40
swarande 24, 18 och 12 meter;
dels berättiga staden Luleå att, i
gällande författning om jords eller
stående för allmänt behof stadgar,
den enskilda personer, myndigheter
ningar tillhöriga mark, som till u
gator, torg och allmänna platser en
ställda regleringsplanen erfordras, me
att egare till mark, som enligt p
gata, torg eller allmän plats afsedd
deraf må förhindras att sådan m
eller annorledes lagligen anwända
wilkor än att, med begagnande af
berörda hänseende tillerkända rättig
då af staden i behörig ordning inl
dels ock förklara, att till ny st
byggnadsstadgan för rikets städer s
stadsdelen wester om Residensgatan
Rådstugan och Smedjegatan beläg
samt stadsdelen öster om Kungsga
de qwarter, hwilka äro belägna n
nämnda gata och norr om Lulsun
Hwilket Wi, som låte nådig
klagandena utfärda, Eder till känn
derbörandes förständigande härige
meddele."

— **Högre allmänna lä**
Luleå. Då enligt kongl. bre
nov. 1884 en lektorssyßla wid l
genom vikarie uppehållas, så lä
A. Fredholm innehar förordnand
har domkapitlet till vikarierande
läsåret förordnat tjenstgörande
man och till vikarierande adjunkt
tid magister J. Wallén.
Sedan k. m:t på ansökan ben
G. Nilsson tjenstledighet för hel
och A. V. Lönnegren för lomhör
kapitlet för uppehållande af de
tjenster under läsåret förordnat
daterna A. G. L. Sandberg o
stedt.
Likaledes har domkapitlet för
kandidaten D. A. Nyström att
efter adj. A. J. Häggmark ledi
fattningen och magister Wallén
likaledes lediga musiklärarestyßl
tjenster hinna af ordinarier til

— **Hrr stadsfullmäktig**
utsatta sammanträde måste u
endast 15 fullmäktige woro n
det fordras, som bekant, minst